

מניעת אלטרנריה, הפחתת זרעים וייצוא בהדרים

מתוך דברים ביום עיון
למדריכי הדרים, מרס 1990

הבלה"ד סילויה גלפט-רייך

ריסוסים למניעת אלטרנריה

על התפתחות האלטרנריה והדברתה מסר יאיר אורן.
אלטרנריה ציטרי (*Alternaria citri*) הופיעה בפלורידה ב-1973 בזנים מינאולה ודנסי. הנגיעות היתה קשה. בשנים שאחרי-כן התגלתה הפטרייה במקומות שונים בעולם וגם בישראל. הפטרייה פוגעת בצי-מוח ובפרי צעירים. תנאי לחות מעודדים את הופעתה. חמרים רבים שנחשבו יעילים נגדה נפסלו לשימוש בשל החשד שהם מסרטנים. תכשירים כגון בנזמידאזול, קפטן ואחרים מעודדים את התפתחות האלטרנריה. חמרים הנחשבים כיום יעילים הם סקור ("מכתשים") ומנבגן. יש לרסס עם הופעת כתמים ירוקים על הפרי ובטרם ישחימו. ריסוסי המניעה הם כלהלן: ריסוס ראשון — בנחושת על צימוח צעיר, יעיל גם נגד מאל-סקו — בחודש מרס (אין להשתמש במרק-בורדו). ריסוס שני — במנבגן; ריסוס שלישי — בנחושת. ריסוס רביעי בנחושת ניתן כדי למנוע את נביטת הפטרייה, ובמאי ניתן אשלגן חנקתי.

ניסויים להפחתת זרעים בפירות

על ניסוי הקרנת רכב של מינאולה, שחסרונה — ריכוז זרעים, מסר שמואל אשכנזי. הניסוי נעשה במרכז וולקני במחלקתו של ד"ר שפיגל, והרכב הורכב בחוות צמח. בניסוי התקבלו עצים בעלי פרי ללא זרעים (בממוצע — זרע אחד לפרי). עם זאת יצוין, שעצים בעלי פירות מרובי זרעים הם פוריים יותר, וכן שחוסר זרעים הוא תכונה גנטית. במרכז וולקני נעשו ניסויים בהקרנה גם בזן מורקוט, אך העבודה נמצאת רק בשלביה הראשונים. הזן 10 — 2 (אורה) נמצא טעים — אבל בעל זרעים (10 — 15). אין לרבותו אלא לאחר תצפיות נוספות. מבשיל באמצע ינואר.

מחירים טובים לאשכולית לבנה, ניסיון לקדם את הפומלואחרים

סקירה של יצוא ההדרים מסר ראובן אנדרון, מנהל המחלקה הכלכלית במועצה לשיווק פרי-הדר.
לדבריו, הגשמים שהיו החורף בספרד פגעו שם קשות בזנים המורקדמים מינאולה, טמפל וסנגויו. לעומת זאת לא נפגעו התפוזים, וספרד ייצאה כמויות גדולות מאוד של פרי, בעיקר של הזן טבורי. יצוא אשכוליות היה 1.5 מיליון תיבות, במקום 5 מיליון תיבות המתורכננות (המדובר — באשכוליות לבנות). גם ליפאן לא סופק פרי בהתאם לתכנון.

מהזנים המוקדמים שנשלחו מהארץ נמכר ג'ורדן-רייך (אשכולית מוקדמת לבנה) — כמיליון תיבות. למעשה, השוק מעדיף את האשכולית המקובלת. בהספקת פרי לאיטליה יש פיגור. בדרך-כלל לא היו לנו שם מתחרים, ואיכות הפרי שלנו היתה טובה. בסקנדינביה לא היתה דרישה רבה לג'ורדן רייך, אבל "ג'ורדן רד" נמכר יפה למדי. מזן

זה אפשר למכור כמויות מצומצמות גם בצרפת ובאיטליה, לפני שמגיע לשם הפרי מפלורידה.

היה ניסיון לייצא פומלו אדום לשווקים שונים. הפרי התקבל היטב, אך העובדה שהוא מכיל זרעים — מפריעה בשיווקו. הכמויות שנשלחו היו קטנות, ואין לדעת אם פרי זה יתחרה באשכולית הלבנה. עד כה היה קשה לשווק את הפומלו באירופה, בעיקר בגלל גדלו. אמנם הזן יחודי, אך הוא מתאים למאכל בלבד ולא לחעשייה. מועצת פרי-הדר משקיעה כסף רב בתעמולה לקידום מכירתו באנגליה ובגרמניה. בין השאר הורידו את מחירו, אך עד כה ללא תועלת. יתכן שמחוז לגרמניה קיימת אפשרות למכירה של כ-500 תיבות פרי מדונג. לזן טבורי היתה השנה הצלחה. הוא שווק לסקנדינביה. עם זאת היתה בעיה למכרו לקראת חג המולד, כי בעונה זו עדיין אינו מגיע לצבעו המלא, בהשוואה לפרי הספרדי.

בשמוטי חל גידול בכמות הפרי המיוצא, והוא זכה במחירים גבוהים; אך בהשוואה לשנה הקודמת, מכירתו בפיגור. שמוטי נשלח גם לארה"ב ולקנדה, אך השוק העיקרי הוא אנגליה, כשהדגש בהתקשרות יות עם סופרמרקטים. עסקה מיוחדת לגבי כמות מוגדרת של פרי נעשתה עם "מרקס וספנסר". הפרי נבדק באנגליה לאחר הגעתו והוא אינו מקבל פרמיה.

מהזן ואלנסיה נשלחו 4 מיליוני תיבות לארצות שונות, והכוונה להגדיל עוד את הכמות. ליפאן לא נשלח פרי, אף שהמחירים המתקבלים שם טובים, זאת משום שאין ביכולתנו לעמוד בדרישות השוק היפאני. נעשו נסיונות לשלוח פרי-הדר למזרח אירופה — עדיין ללא הצלחה; רק בהונגריה יש לייצא זה הצלחה ממשית.

התכנון לאשכוליות לבנות היה 4 מיליונים תיבות יצוא, אך נמכרו רק 1.5. כמות מסוימת של אשכוליות לבנות נשלחה ליפאן. התקבלו מחירים טובים, והכוונה היא להגדיל את המשלוחים. במכירת האשכור

ליות לאיטליה חל פיגור: יש צורך לאחסן חלק גדול של הפרי, והמועצה עושה זאת על חשבונה. השווקים הנוספים לאשכוליות הם גרמניה וצרפת. בשוקי אנגליה קשה להתחרות בקפריסין. איכות האשכוליות שלנו טובה ויחסית אין מלאי גדול, אולם ההערכה היא שהבייקוש פוחת בשל העדפת האשכולית האדומה; אצל מרק וספנסר, למשל, רק היא מבוקשת. גם באיטליה מבוקשת האשכולית האדומה, מהזן סוויטי נמכרו באנגליה 400 אלף תיבות, אולי בשל הפחיתות בייצוא פרי זה מפלורידה. כמות זו גדולה מזו שלפני שנה, אך עדיין יש מקום להרחבת השוק. הזן סוויטי נמכר בחנויות בנאגליה במחיר גבוה (אף שהמועצה מוכרת אותו במחיר אשכולית רגילה).

מינאולה נשלחה השנה כ-1,700,000 מגשים. המועצה משתדלת לעודד מכירת פרי מאוחר בשל פחיתת המכס.

טמפל נמכר היטב; נשלחה כמות גדולה של פרי לסקנדינביה, והיתר — לגרמניה ולאנגליה. מורקוט נשלח להולנד ולאנגליה באריזות של 6 ק"ג. באריזות אלה זוכה הפרי במחיר גבוה יותר. גם סנטינה נשלח באריזות של 6 ק"ג. הוא מתחרה עם הפרי הספרדי, וכפי הנראה יש לו עתיד.

באשר ללימון — המחירים באירופה נמוכים; יש חוזה מכירה עם יוגוסלביה.

לקומקואט יש מתחרים רבים, וקשה למכור ממנו כמויות; קיימות גם בעיות של איכות (הוא נפגע מרקבונות). יתכן שיש להפיצו בנקודות מכירה רבות — בכמויות מצומצמות. בצרפת מוכר פרי הקומקואט ונוהגים לקנותו לחג המולד. בסקנדינביה הפרי אינו מוכר. למרות כל אלה נמכר פרי זה השנה במחיר טוב מזה שלפני שנה (כ-20% יותר).

פרי ביולוגי. קיימת בעייה של איכות הפרי. המכירה — לפי הזמנה מראש. הפרי אמנם מקבל פרמיה של 20% על מחיר השוק, אך הכמויות הנמכרות קטנות.